
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

תאוריות של התערבות במשפחה - 3669

תאריך עדכון אחרון 12-11-2013

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: עבודה סוציאלית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 1

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): מרים שיף

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: miriam.schiff@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ב' 12:00-13:00

מורי הקורס:

ד"ר בלהה בכרך
ד"ר מרים שיף

תאור כללי של הקורס:

בקורס נדון באופן ביקורתי בתיאוריות להתערבות משפחתית מתקופות שונות בהתפתחות הטיפול המשפחתי. נבחן את הגישות הקלאסיות- גישות מבניות, תקפות עצמית (סאטיר) ורב דוריות, לצד גישות עכשוויות- גישה נרטיבית בטיפול משפחתי וגישות פתרון בעיות. נדון גם ברגישות תרבותית בטיפול משפחתי ובסוגיות כלליות מעבר לגישה זו או אחרת.

מטרות הקורס:

להקנות תיאוריות, מושגים וכלים להתערבות משפחתית, להעריך את תרומת ההתערבות, ולדון באופן ביקורתי בכל אחת מהתיאוריות שיילמדו

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. לזהות את העקרונות של התיאוריות הנלמדות בקורס
2. להגדיר מושגים מרכזיים בכל אחת מהתיאוריות
3. להשוות בין העקרונות השונים המנחים כל גישה
4. לבקר כל אחת מהגישות על פי קריטריונים שיילמדו בקורס
5. להמשיג בעיות של משפחות ודרכי התערבות עם המשפחה על פי הגישות שנלמדו בקורס

דרישות נוכחות (%) :
100

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה פרונטלית
צפייה בקטעי וידיאו המציגים טיפול בגישות השונות על ידי מומחים
הרצאות אורח
דיון

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. הכרות עם תיאוריות ומושגי יסוד בטיפול משפחתי.
2. גישות מבניות בטיפול משפחתי (מינושין)
3. גישות תקפות עצמית/תקשורת בטיפול משפחתי (וירג'יניה סאטיר)
4. הגישה הרב-דורית (בואן)
5. הבנת אלמנטים של התערבות מגישה מילאנו
6. הגישה הנרטיבית בטיפול משפחתי
7. טיפול משפחתי על פי הגישה הממוקדת בפתרונות
8. רגישות תרבותית בטיפול משפחתי
9. סוגיות ודילמות מעבר לגישות השונות

חומר חובה לקריאה:

ברגמן, ז. וויצטום, א. (1992). שותף בעל כורחו. שיחות, ו', (2), 167-172.

טיבי, נ. (1997). טיפול משפחתי במתבגרים לפי הגישה המבנית. הוצא ב 21.2.2012
www.snunit.k12.il/sachlav/noar/main/upload/.../nituk88.doc

פלשמן, א. (1994). המתבגר בתוך משפחתו: סיכונים ומובחנות. בתוך, ס. שניידר וח. דויטש (עורכים).
נטילת סיכונים בגיל ההתבגרות. ירושלים: סאמט (עמ' 40-58).

שליף, י. (2008). ראיון עם מייקל ווייט ממייסדי הגישה להתערבות טיפולית וקהילתית נרטיבית.
פסיכולוגיה עברית. <http://www.hebpsy.net/articles?id=1730>

Ariel, S. (1999). *Culturally Competent family therapy: A general model*. West port, C.T: Praeger Press. Chapter 1: The necessity to incorporate culture into the theory and practice of family therapy, 3-31.

Banmen, J. (2002). *The Satir Model: Yesterday and Today*. Contemporary Family Therapy, 24(1), 7-22.

Corcoran, J. (2002). Developmental adaptation of Solution-focused family therapy. *Brief Treatment and Crisis Intervention*, 2, 301-313.

Flaskas, C. (2010). *Frameworks for Practice in the Systemic Field: Part 1 -- Continuities and Transitions in Family Therapy Knowledge*. Australian & New Zealand Journal of Family Therapy, 31(3), 232-247.

Goldenberg, I., & Goldenberg, H. (2000). *Family therapy: An overview* (5th ed.). Belmont, CA. Brooks/Cole Thomson Learning. Chapter 8 pp. 165-168; Chapter 11 pp. 244-261.

Hunter, S. V. (2012). *Walking in Sacred Spaces in the Therapeutic Bond: Therapists' Experiences of Compassion Satisfaction Coupled with the Potential for Vicarious Traumatization*. Family Process, 51(2), 179-192.

Nicols, M. P., & Schwartz, R. C. (2005) (2nd ed). *The essentials of family therapy*. Boston: Allyn and Bacon. Chapter 7: Structural family therapy, 120-138; Chapter 12: Solution focused therapy (221-233).

Phipps, W. D., & Vorster, C. (2009). *Narrative therapy: a return to the intrapsychic perspective?* South African Journal of Psychology, 39(1), 32-45.

Rober, P. (2011). *The therapist's experiencing in family therapy practice*. Journal of Family Therapy, 33, 233-255.

חומר לקריאה נוספת:

- דאלוס, ר. ודרייפר, ר. (2004). מבוא לטיפול משפחתי: תיאוריה ושיטות עבודה מערכתיות. קריית ביאליק: הוצאת "אח" בע"מ. השלב השני, 99-133.
- וייט, מ., ואפסטון, ד. (1999). אמצעים טיפוליים למטרות טיפוליות. תל-אביב: צ'ריקובר.
- קליינברג, א. (עורך). (2004). על אהבת אם ועל מורא אב: מבט אחר על המשפחה. ירושלים: כתר. עצמינו ובשרינו, 7-15.
- Aponte, H. J. (1992). Training the person of the therapist in structural family therapy. *Journal of Marital and Family Therapy*, 18(3), 269-281.
- Dickerson, V. C. (2010). Positioning Oneself Within an Epistemology: Refining Our Thinking About Integrative Approaches. *Family Process*, 49(3), 349-368.
- Foster, M. A., Jurkovie, G. J., Ferdinand, L. G., & Meadows, L. A. (2002). The impact of the Genogram on couples: A annualized approach. *The Family Journal: Counseling and Therapy for Couples and Families*, 10, 34-40.
- Lever, H., & Gmeiner, A. (2000). Families leaving family therapy after one or two sessions: A multiple descriptive case study. *Contemporary Family Therapy*, 22(1), 39-65.
- Lum, W. (2002). The Use of Self of the Therapist. *Contemporary Family Therapy*, 24(1), 181-197.
- McGoldrick, M., & Gerson, R. (1985). *Genograms in family assessment*. New York: Norton & Company (chapter 1).
- Minushin, P., Colapino, J., & Minushin, S. (1998). *Working with families of the poor*. New- York: Guilford Press. Chapter 3: Working in the system: Family- supportive skills. 32- 65.
- Moore, L., & Seu, I. B. (2011). Giving children a voice: children's positioning in family therapy. *Journal of Family Therapy*, 33, 279-301.
- Nicols, M. P., & Schwartz, R. C. (2005) (2nd ed). *The essentials of family therapy*. Boston: Allyn and Bacon. Chapter 13: Narrative therapy. 234-246.
- Sheinberg, M., & Fraenkel, P. (2001). *The relational trauma of incest: A family based approach to treatment*. New York: Guilford (chapters 1, 4-6).

Ungar, M. (2010). Families as Navigators and Negotiators: Facilitating Culturally and Contextually Specific Expressions of Resilience. *Family Process*, 49(3), 421-435.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 85 %
הרצאה 0 %
השתתפות 0 %
הגשת עבודה 0 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 15 %

מידע נוסף / הערות:

התלמיד יידרש להיכנס לבלוג של הקורס שלוש פעמים במהלך הסמסטר ולענות לשאלה המוצגת בו. השאלה מתייחסת לחומר הקריאה וליישום שלו על התערבות. בכל שבוע תוצג שאלה אחרת אליה יש להתייחס. עצם הכניסה לבלוג מזכה את התלמיד בציון עובר. המשקל 15% מהציון